

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Le

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Pastor Angelicus

(+). Alegerea Papii a fost în toată vremea un eveniment de care s'a interesat creștinătatea toată, indiferent de apartenența religioasă de facto. Alegerea făcută la începutul acestei luni a preocupat o lume întregă. Uriașa personalitate a Supremului Pontifice dispărut a lăsat urme de lumină greu de călcat cu vrednicie; poveri și răspunderi ce pot inspăimânta pe orice titan al înfăptuirii și gândirii.

Pronia cerească s'a vădit însă și deastădată a cărmui destinele Bisericii lui Hristos, și prin ea omenimea învălurată cum n'a mai fost din vremuri ce se pierd în nejurile trecutului. Noul ales, au adevărat *Desideratus gentibus* (= Doritul neamurilor), cum îl numește Card. parisian Verdier, cu un cuvânt împrumutat dela prorocul Ageu, este Marele Păstor ce răspunde mai bine ca oricare altul așteptărilor obștești. Știrea alegerii de Papă a Card. Pacelli a impresionat adânc nu numai Roma nașterii sale, Germania neuitatului său apostolat ca nuntiu papal, Franța simpatizilor sale celor mai vii și mai simțite, Argentina (și cu ea întreagă America de Sud), admiratoarea delegatului apostolic care reprezenta pe Papa la congresul euharistic mondial dela Buenos Aires, unde, după ce a fost văzut slujind și a fost auzit vorbind, mulțimile preoțești-călugărești și de mireni au rămas cu convingerea: „Non nuntius, sed angelus”; da: știrea că noul Papă e fostul, cunoscutul și pretutindeni veneratul Secretar de Stat al Vaticanului, a stârnit însufleșire și a picurat mângâiere în inimi în toate părțile globului. Iar cea dintâi binecuvântare a sa a stors lacrimi de curată bucurie nu numai în lumea fiilor săi sufletești, ci și la cei cari n'au încă parte de acest noroc. Academicianul francez Francois Mauriac povestește, mișcat, cum, tocmai atunci fiind la Londra, o Lady X. i-a adus știrea pe care o socotia prea fericită ca s'o creadă: „A dat binecuvântarea... L-am ascultat (la radio): și-a luat numele de Pius XII. Eu sunt protestantă, domnule, dar am plâns..”

Și ca această aleasă fiică a lui Albion simțese, la noua cotitură a istoriei, sute de milioane în lungul și largul globului. Nădejțile cari se leagă de cel căruia atât de bine i-se potrivește caracterizarea așa sisei profeții ce se atribuie sf. Malachia: Pastor Angelicus, sunt imense. Totul, dealtfel, e prevestitor de binele păcii și al împăciuirii în acest Vicar al Domnului: numele de familie (Pacelli); blasonul ales: un fond pe care apare porumbul alb, cu ramura de maslin în cioc; deviza pontificală: *Opus justitiae pax* (= Rosta dreptății e pacea); cuvântul său cel dintâi, cu adevărul mare și sfânt, vrednic de a fi săpat de neșters în toate conștiințele „Invităm pe toți oamenii la pace; la pacea conștiințelor liniștite întru prietenia lui Dumnezeu”; chipul său slăbit, de ascet; vorba-i gravă și totuși, caldă; cunoștința de limbi, de țări și de oameni; idealul raulin ce-i este drag: *Veritatem facientes in charitate*, totul inspiră încredere, răspândește pace, mângâie și însemnează. — Pe Preaferitul Părinte Papa Pius XII, Doamne păzește-l întru mulți ani!

Solie de pace

Primul mesaj trimis de Sfântul Părinte Papa Pius XII
universului catolic în ziua alegerii sale

Implinim o plăcută datorie împărtășind cititorilor noștri, în cele ce urmează, textul integral al primului mesaj adresat de Părintele Papa Pius XII lumii întregi, îndată după alegerea sa:

În aceste clipe, când ne cutremurăm în fața uriașei sarcini a Pontificatului suprem pe care, în tainicele sale rândueli, Dumnezeu a hotărît să o pună pe umerii noștri și când emoția stă să ne sdrobească inima, simțim nevoia de a îndrepta întâiul nostru gând ca și întâiul nostru cuvânt spre întregul univers catolic.

Cu osebită iubire îmbrățișăm mai întâi pe Părinții purpurați ai Sacrului Colegiu, a căror pietate, virtute și eminente calități sufletești ne sunt de atâta vreme perfect cunoscute. — Salutăm, apoi, cu specială bunăvoință pe Venerabilii Frați episcopi, pe toți împreună și pe unul fiecare în parte. Binecuvântăm pe preoți, slujitorii lui Isus Hristos și împărțitori ai tainelor lui Dumnezeu; de asemenea pe călugări și călugărițe și pe toți aceia cari, luptând în sfinte expediții, răspândesc în toată lumea împărăția lui Isus Hristos, ori militând în Acțiunea Catolică sub conducerea Episcopilor ajută apostolatul lor ierarhic. În urmă, peste toți fiii noștri pe cari îi avem pe fața pământului, și mai ales peste aceia cari sunt lipsiți ori loviți de dureri, cerșim darurile cerului și mângâierile Celui de sus.

Dar, în aceste momente solemne, gândul nostru se îndreaptă și către toți acei ce se găsesc în afară de Biserica catolică și cari, ne place să credem, vor primi cu bucurie știrea că Papa, în acest ceas sărbătoresc, prin rugăciuni fierbinți imploră peste toți darurile divine și ajutor dela Dumnezeu cel Preabun și Mare.

Vrem să legăm de această întâie solie a noastră o călduroasă dorire și chemare la pace. La acea pace, anume, pe care Înaintașul nostru de pie amintire cu atâta insistență a consiliat-o oamenilor și pe care a cerut-o dela Domnul cu atâta stăruință, încât n'a șovăit a-și oferi lui Dumnezeu, de bună voie, propria sa viață pentru a dobândi bunăînțelegerea între oameni. Pacea, cel mai minunat dar al lui Dumnezeu, care întrece toată mintea; pacea, pe care oamenii de omenie nu pot să n'o dorească; pacea, care se clădește pe dreptate și iubire. Pe toți îi chemăm la această pace, care liniștește conștiințele în prietenia cu Dumnezeu; unește și armonizează viața familiilor prin iubirea sfântă a lui Isus Hristos; la pacea care împreunează

neamuri și popoare prin ajutor împrumutat și frățesc; în sfârșit, la instaurarea păcii și buneînțelegeri între Națiuni așa fel ca singuraticele neamuri, în consens unanim, în prietenească înțelegere și în faptă de ajutorare împrumutată, să urmărească, ajutând Domnul, înaintarea și fericirea întregii familii umane.

Apoi, în aceste ore agitate, când atâtea greutăți împiedecă și îndepărtează adevărata și de toți dorita pace, îndreptăm rugi fierbinți către Domnul pentru toți cei ce stau în fruntea țărilor și cărora li-s'a încredințat marea onoare și sarcină deosebit de grea de a duce popoarele la prosperitate și progres.

Iată, Părinți Purpurați și Venerați Frați, iată preaiubiți fii, cel dintâi gând pe care Dumnezeu l-a smuls din inima noastră de Părinte. Avem înaintea ochilor icoana rețelor imense ce frământă lumea și pe care Noi, neînarmați dar încrezători în ajutorul lui Dumnezeu, va trebui să le biruim. Cu vorba sf. Pavel îndemnăm pe toți: „Înțelegeți-ne!” Avem toată nădejdea că voi fiilor, voi fraților mei, nu veți face să se zădărnicească acest mare și arzător dor al nostru: de a vedea pacea așezată. După darul lui Dumnezeu, în voi, în bunăvoința voastră promptă și hotărîtă, razimă toată încrederea noastră.

Facă Mântuitorul Hristos, „din a cărui plinare noi toți am luat” (Io, 1, 16), să rodească această dorință a noastră, pe care s'o reverse peste tot pământul ducătoare de mângâieri și de tot binele; în care nădejde dăm, din toată inima, binecuvânt area Apostolică

Moartea Papei Pius XI a impresionat creștinește și pe unii dintre oamenii de seamă ai bisericii române ortodoxe. Printre aceștia semnalăm cu deosebită bucurie creștină și română pe d. Ioan Gh. Savin, prof. univ. de teologie, care are, în „Vitorul” bisericesc din București (nr. 4 din Febr. c.), următoarele rânduri lipsite de orice cuvânt ori aluzie ne la locul său:

„O veste tristă a îndoliat lumea creștină, fără deosebire de confesiuni: Moartea Sanctității Sale, Papa Pius al XI-lea. Vineri 12 Noiembrie în palatul său din cetatea Vaticanului, Suveranul Pontif, Ierarhul suprem al celor peste trei sute milioane creștini romano-catolici, și-a dat obștescul sfârșit, plecând spre cele veșnice ale Domnului. Prin moartea sa creștinătatea întreagă, care are de apărut atâtea bunuri comune, în împrejurări din ce în ce mai vitrege

și mai grele, pierde nu numai o mare și nobilă figură, care domina, atât prin supremul loc al demnității sale, dar și prin o bogată și vastă experiență, acumulată în decursul celor 82 ani de viață, experiență pusă toată în serviciul bisericii creștine, pe care a servit-o, ca om de știință, ca om de pietate, și ca om de energie și faptă. Trăsătura caracteristică a operii sale, în supremul post de comandă din fruntea bisericii romano-catolice, a fost nobila sa sforțare pentru pace, pentru înfrățire, pentru puțină iubire, în această lume, care, mai ales acum, are atâta nevoie de aceste bunuri ale Evangheliei și cărora Sanctitatea Sa, defunctul Papă, le a fost un nobil și permanent slujitor. Nașlunea română, care numără în sânul său atâția fii, care au stat sub suprema comandă spirituală a decedatului Pontif, și cărora el, personal, le-a arătat, întotdeauna, o deosebită afecțiune, — afecțiune pe care el a nutrit-o, fără deosebire de confesiune, pentru întreaga nașune română, se pleacă cu durere în fața acestei morți, păstrând o pioasă amintire operii sale depusă în slujba creștinătății. (Ioan Gh. Savin).

Rolul unei soții de preot

— Firește că a unei soții ideale —

Intr'unul din ultimele numere ale *Unirii* anulului trecut, mâncând dela propunerea unei „zile” a Seminarului, un frate făcea amare constatări în legătură cu vocațiile preoțești, spunând că nimic nu-l atrage pe tinerii noștri spre preoție. Căci acolo, între preoții dela sate, nu e nici linia de înaltă intelectualitate, nu înflorește între ei știința sacră, filosofia creștină, literatura religioasă și nici elocvența irezistibilă. Cu alte cuvinte, nu prea au motive tinerii să se imbulzească între „plugarii dela sate”. Și apoi, nici nu ar avea mare rost, căci nici ispravă nu prea fac. Ce poate face un preot cu femei și o duzină de copii, legat cu lanțul greu de huma lumii și în cărcă cu lumești poveri? Și conchide că mântuirea bisericii și a neamului vine dela celibat.

Da, de bună seamă, celibatul e un stat

superior pentru preoți. Și ar fi poate bine, ca să fie toți preoții celibati. Așa credem cei mai mulți. Dar e așa de ușor a te arăta viteaz după războiu. Adică, după ce ți-a rodit aleasa inimii, după ce ai constatat că viața de familie e luptă grea, ți-ar plăcea poate să mai fi și singur, să te culci și să te scoli când vrei și când lai o carte să citești sau vrei să scrii ceva, să nu fi conturbat de disonanța simfonie a copiilor din camera vecină, cari cer strident intervenția ta de tată. Și rupându-ți firul gândului sau al lecturii, te necăjești pe viața de familie, apoteozând treapta celibatului, la care tu nici n'ai avut curajul să te cugești, atunci când aveai posibilitatea să o și îmbrățișezi.

Dar, la să stăm de vorbă, mai pe'ndelete: oare chiar așa de urgisită să fie viața preoților căsătoriți, oare chiar așa mare pledecă să fie în calea progresului bisericii noastre?

Dacă am lua în amănunte fiecare parohie, am vedea că cele mai multe sunt ocupate de preoți căsătoriți și din ele cele mai multe sunt bine organizate și bine conduse. Biserici frumoase, case parohiale și superedificate, stau măturie muncii preoților și dovedesc vrednicia credincioșilor conduși înțelept de preot.

În domeniul vieții sufletești constatăm mulțimea societăților religioase și de ajutoare, precum și mii de cuminecări. Toate acestea dovedesc activitate depusă fără șgomot, fără pretenții, de atâția preoți căsătoriți.

Că nu se pot ocupa cu literatura, cu arta? Oare nu avem preoți, cari au intrat deja în istoria literaturii, preoți, a căror muzică este gustată de întreaga suflare românească? I-a împiedecat „jumătatea”?

Unde mai punem neprețuitul ajutor, pe cere-l are un preot căsătorit, în soția sa. Se înțelege, dacă aceasta nu e o excentrică, cu drumuri dese la oraș și cu nasul pe sus. Ci una care se identifică cu năzuințele soțului, care-l ajută în pastorația sa. Și chiar acesta e rolul unei soții de preot, de a fi ajutorul lui nu numai în casă, ci și afară, în mijlocul poporului. Câtă mângăiere nu coboară în sufletele credincioșilor atunci, când „maica preoteasă”, cercetează o femeie bolnavă, când stă cu ele de vorbă, le ascultă durerile dându-le

sfaturile potrivite! În câte parohii, cari au avut fericirea să albă și o preoteasă înțelegătoare a vremurilor, nu s'au realizat lucruri minunate, biserici împodobite, coruri și altele, cari toate au fost făcute de femei, la îndemnul preoțesc. Căci femeile, între ele, mai repede își deschid inima. Iar o preoteasă cuminte va ști totdeauna cum să-le ducă pe calea progresului, cimentând astfel și legătura dintre sat și familia preotului.

Cine poate conduce mai cu râvnă și înțelegere Reuniunea femeilor, cine poate iniția pe marianiste în practicile pietismului și a cântului dulce strecurător de vrajă sfântă în inimile tuturor, dacă nu o preoteasă care-și înțelege rolul covârșitor ce-l joacă în mijlocul credincioșilor?

Ce pildă mai bună pentru un soț decât o preoteasă, care nu se impozonează cea dintâi cu ultima modă, dar care nu e nici neglijentă în îmbrăcăminte, care nu se vopsește cu toate culorile curcubeului, ci modestă în îmbrăcăminte, în purtare, în vorbă, fiecare poporan simte o adevărată recreare în anturajul ei. Casa curată și primitoare trebuie să dovedească oricui, că în ea, ca un inger păzitor, veghiază o femeie cu suflet delicat, cu gust fin, care știe să așeze fiecare lucru la locul lui.

În fine, în nici o altă familie nu se poate face o educație așa de integral creștinească a copiilor, ca în familiile preoților. Oricum, fiii de preot se cunosc și azi; chiar dacă nu fac parte din tagma preoțească, știu cinsti pe slujitorii altarelor. Și cine este pedagogul copiilor, dacă nu mama? — Pentru asta însă, poate, ar trebui, ca atunci când un viitor preot își alege tovarășa de viață, să-și deschidă ochii mai mult asupra calităților sufletești, a familiei, a mediului de unde o ridică la acest sublim rang de „preoteasă”. Și după căsătorie, n'ar strica să se mai gândească cineva și la educația sufletească a soțiilor de preoți, mai concentrându-le din când în când la niște exerciții spirituale, dându-le directivele necesare, ca să fie un real ajutor al soțului, care se sbate atât de crunt în... tina satelor.

Deci — să nu mai lungim vorba — un preot pătruns de dragostea și înțelegerea ro-

Foia „Unirii”

Pe urmele lui Eminescu*)

[...] Din țara cea veche și mică, unde am văzut lumina zilei, încă de pe băncile școlii am crescut și eu, ca atâția alții, în cultul Blajului. Pentru noi, Blajul a fost un leagăn al românismului cărturăresc, așa cum am învățat dela marele, dela cel mai mare între toți: *Mihail Eminescu*.

Dincolo de răstălmăcirea cuvintelor, de orice nuanțări teologice, dincolo de ceea ce s'ar cuveni să ne unească în loc să ne despartă, pentru noi, scriitorii români, formați în spiritul lui Eminescu pentru discipolii lui Eminescu, pentru epigonii lui Eminescu, Blajul a rămas ceea ce a însemnat în cugetul său: *Cetate românească de cultură românească!*

Cine n'a lăcrimat oare la episodul din adolescența pribeagului Eminescu, atunci când a pornit din Cernăuți, adus aci de chemarea Blajului?

În acest an, închisese ochii dascălul și ocrotitorul său Arune Pumnul. Dela dânsul învățase

el dragostea pentru cărturărimea Blajului, pentru acei martiri ai românismului, cari, exagerând, poate din patriotism, credințele școlii latiniste, o făceau pentru a întări rezistența națională a elementului românesc asupra de stăpânirea maghiară. Ce însemnătate are, că școala filologică latinistă depășea pe alocuri matca graiului nostru viu, încercând a statornici forme, care nu ni se potriveau întotdeauna?

Intenția era atât de eroică și de curată, încât nici astăzi nu înțelegem unele satire ale timpului de atunci, care, din pasiunea criticismului în absolut, uitau și cealaltă latură, celălalt rol al școlii latiniste.

Eminescu, așa adolescent cum era, cu școala de autodidact cum se afla, așa predestinat de geniu să fixeze definitiv limba românească, precum a făcut-o pe vecie în nemuritoarele sale stihuri, — a simțit, a presimțit misiunea istorică a Blajului, în afară de orice controversă filologică și în afară de subtilitățile teologice.

Dela Arune Pumnul, învățase cultul Blajului. Al acelui Blaj, cu ai săi cărturari de legendă, care au impresionat și sufletele noastre, au aprins și mințile noastre, în adolescența noastră de fii ai Regatului, în adolescența mea de fiu a altui oraș cărturăresc: Iași.

Este nevoie să-i amintesc pe acești schimnici ai cărților?

Vasile Neagoe, călugărul de pe vremea Episcopului Petre Pavel Aron, care orb dela vârsta de doi ani, a învățat pe derost Ceaslovul, Psalti-

rea, Testamentul vechi și nou, acetistele și ocrotiturile, încât a fost asemuit cu prea cuviiosul alexandrinian Didim și a fost rânduit, așa, fără vedere, dascăl la școala românească.

Vasile Filipan, de pe vremea Vlădicului Bob, care după învățătura de latinist și de teolog prin vitrege împrejurări ajunsese sărman căruțaș la Cluj. Iar acolo, la Cluj, în cetatea grofilor, aflându-se el într-o zi cu carul, a auzit el despre un examen dela Academia de Filosofie și jure. Și a intrat el cu țundra în spinare și cu biciușca de chereștegiu pe umăr, a dat el cuviincioasă ascultare examenului și tot așa de cuviincios a cerut învoire comisiei să pună și dânsul câteva întrebări într-o latinească mai strălucită decât a învățăților profesori în robă medievală, spre minunarea guvernatorului de față, Excelența Sa Baronul Banffy György După care uimire, cărturarul român cu straiu de iobag a fost el chemat la prânz la guvernator, iar din căruțaș ajuns-a el profesor la Academia Teologică și canonic.

Nu par toate aceste năstrușnice născociri de basm, nu întâmplări indeaivea? Și nu zugrăvesc ele oare, mai deplin decât o carte cu o sută de documente, rostul Blajului în trecutul cărturăresc al românilor de sub stăpânirea de eri, care căuta să ne desnaționalizeze neamul cu orice preț?

A mai alătura la aceste nume, amintirea triumvirilor Samuil Micu, George Șincai și Petru Maior; a pomeni despre ceilalți străluciți vlădici, despre hotărârile și faptele istorice cu făgașul aci, despre Câmpul Libertății, despre viața școlilor de

*) Am luat notă, la timpul său, despre frumoasa conferință pe care a ținut-o la Blaj scriitorul *Cezar Petrescu*, directorul ziarului „România”, cu tema și titlul de mai sus. Acum avem plăcerea de a împărtăși și cititorilor câteva crâmpie măcar din intraripata evocare a trecutului care ne este drag tuturor. — N. Red.

Iulul ce-l are, un preot mai puțin îmbuibat în mese copioase și găteți superflue, un preot cu mai puține pretenții turistice, care-și iubește parohia, oricum de noroloasă ar fi, știind că nu lecticalul are să-l păstorească ci sufletele, poate aduce mari foloase bisericii și fiind el căsătorit. (Ceeace, cu toate acestea, nu înseamnă că nu celibatul ar fi idealul preoțesc). De aceea cred că nu e o pledecă prea mare familia, pentru a putea împlini satisfăcător această nobilă misiune. Căci, dacă acesta ar fi răul cel mai mare de care suferim, poate se gândeau cel mari și schimbau lucrurile. Până atunci însă, să nu credem, că cei căsătoriți nu mai sunt buni de nimic. Și descurajarea ce o simte cineva, nu e bine să fie trimbițată. Căci, vezi, sunt atâția slabi de inger. — Mai mult eroism nu strică

Pr. M. Socaciu

Lecție care nu se uită. Din viața lui Pius XI se spune o anecdotă autentică: ca arhiepiscop de Milano, în 1922, Papa Pius XI, pe atunci Achille Ratti, a sfințit la Magnano o capelă ridicată în cinstea celor căzuți în războiu. La masa servită la casa parohială, când a fost adusă supă, un Monsignore se și scoală și începe: „Eminența Voastră, care ați venit aci să sfințiți un monument întru amintirea eroilor căzuți... ați dovedit totdeauna curaj... după cum... ș. a. m. d. — N'a isprăvit oratorului căci s'a ridicat arhiepiscopul: Monsignore, cele ce am făcut eu, mi-au fost inspirate de Dumnezeu. N'a fost nici curaj, nici îndrăzneală, ci simplă împlinire a datoriei. Dar, o dovadă de curaj și de îndrăzneală ați dat Sf. Voastră acum, Monsignore. Mai mult chiar: de temeritate, silind pe frații Sf. Voastre și pe acești domni să asculte laude la adresa mea, în momentul în care ar trebui să ne înfruptăm din această mâncare atât de îmbietoare și necesară... Nu mai spun nimic altceva. La desert vom vorbi... După care s'a așezat zâmbind cu bunătate. — Cum e de înțeles: la desert prelatul care primise lecția de mai sus, n'a mai turnat nici un discurs,

Comandamentul iubirii

Considerații și sugestii la problema împăcării religioase a celor două biserici românești

de pr. I. CIPU

Impăcarea și reunirea în credință a celor două biserici românești e dorită de orice suflet creștinesc și românesc. Ideea acestei împăcări, însă, nu trebuie să rămână numai un plu dezlădat, numai un punct luminos în lumea ideilor platonice — după care ahtiază fascinate inimile tuturor bunilor români, ci trebuie adusă și susținută pe planul actualității, pe planul unei urgente și concrete soluționări, — indicându-i-se mijloacele de înlăptuire și consecințele-i binefăcătoare. Cu alte cuvinte, ne trebuie o mai activă și sistematică propagandă nu numai în presă ci și cu graul viu în jurul acestei probleme pentru pregătirea opiniei publice în vederea rezolvării ei norocoase. Făcută, însă, în mod desinteresat, fără patimă și în duhul dragostei creștinești!

Trebuie să spunem din capul locului, că actul unificării religioase a Românilor nu poate fi înlăptuit decât prin puterea iubirii creștine. În duhul acestei carități creștine trebuie să se săvârșească și pregătirea opiniei publice, în vederea acestei unificări, creindu-se o destindere religioasă, în raporturile celor două Biserici — prin curmarea a oricărei acțiuni de ponegrire și învrăjbită confesională.

Dar, această caritate creștină ne impune între altele virtuți, și iubirea de adevăr și iubirea de patrie. La căldura acestei îndoiite iubiri trebuie înlăptuit actul împăcării și tot ea ne va indica și direcția în care trebuie să se orienteze, din punct de vedere al crezului religios și al supremației ierarhice, țara noastră. — Pentru că, după mărturisirea sf. Pavel: „dragostea îndelung rabdă, se milostivește, dragostea nu pizmuește, dragostea nu se îndărătnicește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărită, nu gândeste răul — nu se bucură de nedreptate ci se bucură de adevăr (I Cor. 13, 4-6).

Intâi de toate deci, în numele iubirii adevărului religios unic și integral — așa cum ni-a fost dat de Dumnezeu — trebuie înlăptuită această unire!

Unicitatea adevărului religios reclamă și unitatea crezului religios. Și aieva: adevărul religios este unic. El este obștesc: unul și același pentru toată suflarea omenească. Toți oamenii trebuie să fie călăuziți spre cer de lumina aceleiași credințe evanghelice, propovăduită de Hristos și de apostoli. Invățătura lui Hristos nu poate fi înlăptuită și monopolizată între granițele diferitelor state și națiuni. Nici nu se poate schimba după vremuri, ori după capriciile și poftele omenești, ci trebuie să rămână neștirbită și nefalsificată. A spus-o aceeași însuși Domnul: „Adevăr zic vouă: până ce va trece cerul și pământul, o lotă sau o cirtă nu va trece din lege până ce toate se vor face“ (Mt. 5, 18).

Același adevăr îl mărturisește și Apostolul neamurilor: „Voi sunteți trupul lui Hristos și mădulări în parte, ... pentru că printr'un Spirit noi toți într'un trup ne-am botezat: ori iudovi, ori păgâni ori slugi, ori slobozi și toți într'un Spirit ne-am adăpat“ (I Cor 12, 13-17). După mărturisirea aceluiași toți trebuie să avem: „Un Domn, o credință, un botez“ (Efes. 4, 5).

Deci pe planul superior al adevărului evanghelic, peste deosebirile de rasă, de etnic, de cultură și de climat, trebuie să se găsească unite toate popoarele prin legătura comună de filii ai aceluiași Tată ceresc, — răscumpărați cu același Sânge al lui Hristos și chemați la aceeași mărire cerească — prin mărturisirea aceleiași credințe, prin supunerea unui singur cap suprem.

Acesta e caracterul esențial, divinul caracter al veritabilei, al genuinei ortodoxii evanghelice: de a fi universală. Iată de ce păr. Gala-

aci, — mi se pare gând și încercare de prisos. Le cunoașteți toate și-i cunoașteți pe toți, mai bine decât un umil trecător și oaspe, ca trecătoarea mea ființă.

Dacă am ținut să evoc această aureolă istorică a Blajului, e numai fiindcă așa se explică misticul pelerinaj al adolescentului Mihail Eminescu, pornit cu desaga în toaig, ca să se închine romantic din vârful Hulei cu asemenea evlavioase cuvinte:

„Te salut din inimă Roma-Mică!

Îți mulțumesc, Dumnezeule, că mi-ai ajutat s'o pot vedea!“

Cât de înduioșătoare smerenia, din partea celui care după cartea destinului avea să fie cel mai mare poet al neamului românesc de pretutindeni și de totdeauna! Ce lecție pentru atâția urmași, cari însușindu-și trufia veacului, au judecat cetatea românească a Blajului, după confortul hotelurilor și după vîptul modest al restaurantelor, după tot ceea ce vedește o îndepărtare dela îndestulările pământești pentru a da înălțate îndestulărilor sufletești!..

În sfioasa mea încercare de a reconstitui viața marelui Eminescu, am zugrăvit pe măsura slăbelor mele puteri și priceperi, atmosfera școlărească a Blajului din preajma anului 1866. Nu știu în ce măsură am isbutit. Nu mi-am făcut și nu mi fac iluzii. Dar există o pricină de iertare. Încă nu văzusem Blajul cu ochii mei, ci numai prin litera cărților și prin plămănuirea imaginației. Eminescu, poet începător, june sărac și pri-

beag, a aflat aci o ospitalitate și o inimă blajină, pe care nu le-a uitat niciodată.

Chiar în toamna anului 1866, nu mult după ce-a plecat din Blaj, scria aceste stihuri găsite în manuscrisele sale:

Târnavă prinsă'n galbine maluri
Șoptea prin unde gândirea sa
Pe când plimbarea ne rătăcia
Visări, speranțe pe frunți de valuri.

Ții minte oare când te 'ntrebai
Ce este omul? Ce-i omenirea?
Ce-i adevărul? Dumnezeirea?
Și tu la nouri îmi arătai?

Dar credeam ambii în adevăr,
Sorbiam din aer ca din dreptate
Priviam în soare ca'n libertate
A fi credeam că-i un drept de fier.

Un an de lacrimi... și tot s'a stins.
Nu trec la oameni astfel de glume,
Visuri sunt visuri, lumea e lume
Și cu ea cată să te deprinz!

Dar tot, amice, nu voiu uita
Acele doruri, tainice, sfinte.
Farmecul vieții, îl ții tu minte?
Cum șoptea dulce, deși mințea?

Duioase stihuri, în care străbate toată nostalgia unui poet de șaisprezece ani, pregătindu-și încă sufletul viitorului, nemuritorului Eminescu! Erau închinare aceste rânduri prietenului blăjean Filimon Ilia, cu care rătăcind în amurguri pe malul Târnavei, pe malul Chereteului, fără îndoială că filosofa, după cum mărturisește, asupra

vieții, asupra omenirii, asupra adevărului, asupra Dumnezeirii...

Nu reprezintă oare acestea toate sufletul Blajului, rațiunea de existență a Blajului, particularismul său față de alte orașe unde veacul a invadat cu îndestulările confortului pentru trup, făcând oamenii să-și uite pustiirile din suflet?

Iată ce tainică aspirație spirituală m'a adus și pe mine, pelerin, epigon și pelerin, aci, pe urmele pribeagului Eminescu, pentru a întrezări îndeosebi cu ochii, România-Mică!..

În cele mai aspre și vitrege vremi, când hotarele ne despărțeau, într'adevăr fără nădejde, frate de frate; în poșta blestămaților stâlpi de graniță, în poșta marilor împărății care ne hrăpiseră cele mai mândre ținuturi din teritoriul național al românismului, unirea aceasta spirituală există, premergătoare unirii politice.

Eminescu, singur, stă mărturie. Cea mai luminoasă mărturie. Viața, destinul, călătoriile, prietenii, faptele, scrisul lui Eminescu.

Din Ipăteștii săi natali plecase la Cernăuții Bucovinei să învețe carte. Iar cel dintâi dascăl care și l-a apropiat de suflet, a fost acolo transilvăneanul Arune Pumnul. Din Cernăuți, l-a chemat Blajul, ca să fie găzduit la oamenii Blajului, să-și aște prieteni printre școlarii Blajului, prieteni care i au rămas pe toată viața. Mai târziu, la Viena, tot prietenii transilvăneni și bucovineni i-au fost tovarăși la lipsurile, la necazurile și la bucuriile studentești. Cu Ion Slavici, din Podgoriile Șiriei, împreună cu alți junci bucovineni,

Galacton n'a afirmat decât curatul adevăr, când într-o conferință la Radio-București, de acum câteva zile, a spus că „*propriu ortodoxiei îi este catolicitatea*“. Incât adevărata ortodoxie, după vorba acelui, nu poate fi „separatistă“, nu poate sta „cu porțile zăvorâte“ — complăcându-se în carapacea strâmtă a unei autocefalii potrivnică literii și spiritului Sfintei Scripturi și Sf. Tradiții.

Adevărul religios, de altfel, nici după m'ntea sănătoasă nu e și nu poate fi decât o ecuație între ideea pe care omul și-o face despre raporturile sale cu Dumnezeu și între acele raporturi așa cum sunt ele în realitate. Dar între doi termeni — dintre cari unul este invariabil, nu se va putea niciodată stabili decât o singură ecuație. Această afirmație are de partea sa evidența matematică. Dar, dintre cei 2 termeni ai adevărului religios: raporturile noastre cu Dumnezeu și ideea pe care ni-o facem despre aceste raporturi, primul este invariabil. Căci din două una: ori aceste raporturi sunt naturale și în acest caz ele au imutabilitatea celor două naturi: divină și umană, — totdeauna și pretutindeni și pentru toți aceleași; ori aceste raporturi sunt supranaturale, adică create și adăugate de voința supremă a Stăpânului, liber de a impune tuturor, când îi place, legi, cărora, dacă le vrea universale, toți — fără excepție — au datorita imperioasă de a li-se supune.

Deci, nu poate fi decât o singură idee religioasă adevărată, în toată puterea cuvântului, aceea care va reprezenta raporturile noastre cu Dumnezeu așa cum sunt ele în realitate: naturale ori supranaturale, n'are a face, și singură adevărată, în consecință, religia care oferă adeptilor săi această idee unică și adevărată despre raporturile cu Dumnezeu: acele cari nu o formulează decât imperfect, nu sunt adevărate decât parțial iar greșite acele cari ar nesocoti-o complet“ (Cfr. I. L. Gondal S. S.: „La religion“ Paris 1894, pag 252).

Iată de ce, din punctul de vedere dogmatic, vrem o unire a fraților ortodocși cu Biserica Romei — în care vedem realizată în cel mai elocvent și măreț chip ideea lui Hristos despre o singură turmă și un singur păstor (Io. 10, 16), cu Roma verhovnicului Petre —

depozitara legitimă și interpretă infalibilă a adevăratei și integralei ortodoxii apostolice — dela care ne-am primit credința și de care au fost încopciați sub raport doctrinar și ierarhic strămoșii noștri mai bine de 4 veacuri.

Aceste adevăruri sunt dovedite de sf. Scriptură și de sf. Tradiție, depusă în scrierile sf. Părinți și în cărțile rituale-bisericești și de istoria Bisericii.

Ele ne arată — cum atât de bine a spus-o defunctul Papă Pius XI vorbind despre originea latină și caracterul original-roman al credinței noastre — că „începuturile vieții noastre bisericești au fășnit din izvor latin, ceea ce se vede și de acolo că cuvintele mai de seamă, care arată ideile învățaturii creștine au caracter latin“ și că Papii dela Roma au exercitat în cele dintâi veacuri ale creștinismului un primat nu numai de onoare ci de deplină putere juridicțională de cârmuire, peste Apus ca și peste popoarele din Răsărit, inclusiv Români.

În special, cărțile bisericești, — aceleași la ambele biserici — cuprind mărturisiri elocvente despre primatul de putere și negreșelnicia în credință a Pontificilor Romani — mărturisiri cari — dacă s'ar iubi adevărul, ar fi de ajuns pentru a face pe frații ortodocși să se alipească din nou cu toată inima de centrul ortodoxiei autentice, care e și rămâne Biserica Romei.

Așa pe Clement, Papa Romei (91—100) îl numesc „vrednic următor al sf. Petru bine ocărminând Biserica și ca pe unul ce a fost mai mare scaunului Romei“ (vezi Mineiul, 25 Noembrie — la Vecernie — Mărire... și la Utrenie Cânt. 5 a). Tot așa despre Papa Silvestru în aceleași cărți se cântă: „*Îmbogățindu-te cu scaunul verhovnicului apostolilor, te-ai arătat slujitor lui Dumnezeu, preamărite, împodobind, întărind și mărinđ Biserica cu dogme dumnezeiești și luminând-o ca o stea luminoasă, algonit erezurile vrăjmașilor, preînțelepte Silvestre* (vezi Mineiul, 2 Ian. la Utrenie Icos).

Iar Papa Leo cel Mare astfel e preamărit (Mineiul din 18 Februarie, Utrenie: cântarea I-a): „*Ce te vom numi pe tine de Dumnezeu însuflăte? Cap Bisericii lui Hristos celei drept-credincioase!*“

În lumina mărturisirilor din aceste cărți

bisericești — cari cuprind adevărul curat — fiind scrise de sf. părinți înainte de desbinarea Răsăritenilor de Biserica Romei — ca și a adevărilor cuprinse în sf. Scriptură și istoria Bisericii — trebuie privită și înfăptuită reunirea în credință a celor două biserici românești. — Orice alte considerații de altă natură căzând pe planul al doilea — această problemă fiind eminamente și mai presus de toate religioasă.

Iată de ce socotim de eronată părerea p. S. Stanca, care într'un articol din „Viitorul bisericesc“, intitulat: „Unificarea celor două biserici românești“ așteaptă ca reunirea celor două biserici să se înfăptuiască printr'un act politic de guvernământ, urmând ca statul românesc să anuleze actul dela 1700 — „decretând în fel de «*restitutio in integrum*» a situației bisericii românești din veacurile dinainte de 1700“.

Noi preconizăm din contră, pentru o mai fericită deslegare a acestei probleme și tratarea reunire a celor 2 biserici — un săbor al vâdicilor români ai ambelor Biserici naționale, cari, cu sf. Scriptură într'o mână și cu sf. Tradiție și Istoria bisericii în cealaltă — în duhul celei mai curate și sincere dragoste creștinești și al iubirii adevărului, să lămurească punctele dogmatice ce ne despart, căutând adevărul, ce ele îl cuprind și îmbrățișându-l cu căldură și curaj — căci noi și așa după vorba Apostolului, „nu putem nimica împotriva adevărului, ci pentru adevăr“ (II Cor. 13 8).

Numai plecându-ne în fața adevărului ce ele ni-l indică vom putea face o „*restitutio in integrum*“ deplină, plăcută și lui Dumnezeu și binefăcătoare și neamului românesc — a situației bisericii românești originale, din veacul al IV-lea până în al XI-lea.

Orice alte considerații care ne-ar înstreina de adevărul integral izbăvitor de suflete — trebuie părăsite, căci lui Dumnezeu îi trebuie închinători cari să li-se închine cu spiritul și cu adevărul (Io. 4, 23—24).

În această ordine de idei trebuie să spunem că atunci când e vorba de unificarea celor două biserici nu poate fi invocat ca argument nici faptul majorității numerice a fraților gr. ort., căci în domeniul spiritual a sufletelor nu primează și nu cântărește atâta cantitatea, nu-

transilvăneni și bănățeni, cu ajutorul unui însuflețit om de bine din Brașov, a pus la cale serbarea dela Putna. Acea prăznuire dela mormântul lui Ștefan cel Mare și Sfânt, care a adunat tineretul cărturăresc din toată românia, pentru a pecetlui întâia unire sufletească, întâia unitate națională, peste hotarele mincinoase și semețe de atunci.

Observați cum se leagă toate? Cum toate vesteau unirea care venea către noi și în care, poate nu credeau oamenii chibzuitelor secoteli, dar credeau tinerii cu inima vie și cu sufletul arzător?

Acea prăznuire dela Mănăstirea Putna dela mormântul lui Ștefan cel Mare și Sfânt a fost prefața unirii de peste o jumătate de veac. Iar faptul că a fost pregătită la Viena, de studenții transilvăneni, bucovineni și principăteni de atunci, nu înseamnă oare, că firul se leagă cu alte mai tainice semne, care-și aveau obârșia aci, în Blaj?

La hotărârile de pe Câmpul Libertății, cu douăzeci și ceva de ani în urmă n'au sosit oare, tinerii din Principatele libere, învățații, cari credeau și dănații într'o unire, într'o deșteptare a românismului, într'o biruință a dreptății istorice?

Cu ochii spre Blaj, căutau să citească semnele viitorului, și Băcescu, și Vasile Alexandri și Kogălniceanu.

Mihail Eminescu a călcat pe urma lor; după ce a trecut pe aci, pătrunzându-se de sufletul Blajului, ca student vienez, el împreună cu

Slavici și cu alți juni au animat prăznuirea dela Putna, pentru a lega astfel, peste timp și peste vitregele hotare, Putna, Blajul, Iași, trei așezări istorice din trei puncte cardinale ale românismului, trei capitale ale unirii sufletești.

Ceace a fost cu putință atunci, să nu ne învrednicim oare a desăvârși astăzi? N'o cred!

S'ar ridica toate umbrele să ne dojenească. Toate umbrele de departe, din mormintele răslețite în tot cuprinsul României. Și toate umbrele cărturarilor și vâdicilor de aci, din vremuri eroice, toate umbrele pe care le simt undeva prezente deasupra noastră, întrebându-ne cu o dureroasă uimire:

Ce mai așteptăm? Să ne îmbrățișăm!

Contra Robiei

5. Ricard de Bruxelles

În măreția sa lucrare: „Gloriile Mariei“, sfântul Alfons de Liguori povestește o întâmplare, care cu tot caracterul ei ciudat este înconjurată de atâtea semne de autenticitate încât este cu neputință, ca un suflet sincer să nu admită cele de mai jos de adevărate.

Dela început avem în persoana sfântului Alfons perfecta onorabilitate a istoricului.

Întâmplarea s'a petrecut la Bruxelles în 1606. Doi studenți li sunt actorii principali. Ca o urmare a mediului, în care trăiau, s'au dedat și ei unui desfrâu fără margini...

Totul a mers bine câteva vreme. Studia ziua și își petreceau noaptea în desfrâu; dormeau când puteau. De altfel acesta este în general programul tuturor păgânilor de stil, modern cari se închină plăcerilor și cari în fiecare zi aduc ceva nou în preocupările și grijile lor și astfel se cufundă în plăcerile Babilonului. Ei, nemaiavând vindecare și mântuire și văzând că Dumnezeu pe care li insultă este așa de răbdător și milostiv, profită pentru a-i nega existența, provocându-i mânia!...

Dar aceste provocări izbucnesc câteodată într'o formă cu totul tragică!

Acesta fu cazul pentru cei doi tineri ai noștri.

După o oarecare noapte petrecută într'o casă de desfrâu, unul dintre ei, care se numea Ricard, s'a retras istovit de oboseală, pentru a să-și găsească locuința. Celălalt fu găsit mort în dimineața următoare pe malul canalului, care era în vecinătatea casei blestemate!

În dimineața aceleiași zile, un tânăr palid ca un mort, cu ochii plini de spaimă, cu părul în desordine veni să bată la poarta Conventului Reculegerilor, așezat pe locul, unde acum se găsește bursa din Bruxelles.

La cerere, fratele portar chemă pe părintele gardian.

Apoi tânărul povesti că în timpul nopții prietenul său de orgii i a apărut înconjurat de flăcări și i a spus, că el este în infern.

„Mai departe, continuă el, apariția adăogă

...năru — ca în lumea minerală și animalică, ci calitatea: adevărul.

Acest adevăr îl întărește și sf. Pavel când zice: „Nu știți că puțin aluat toată frământătura dospesce” (I Cor. 5 6). Și apoi mărturisitorii crezului roman din România nu pot fi priviți și socotiți izolați și descoplați din universalitatea obștei catolice, ci ca mădulare vii ale acelui trup mistic care e Biserica catolică — care și sub raport numeric stă în fruntea tuturor religiilor din lume.

În rândul aldoilea, privind problema unificării celor două biserici românești și sub raport național — nimeni nu va putea tăgădui imensele binefaceri culturale și sociale ce ar urma pentru neamul nostru din acest fericit act.

Dar iarăși, oricine poate înțelege că pentru revărsarea din belșug a acestor binefaceri culturale și naționale asupra neamului nostru și pentru promovarea intereselor superioare de stat — țara noastră trebuie să se orienteze spre Roma papală, spre Roma obârșiei noastre de sânge și de credință.

Singura considerație, de altfel, că dintre toate națiunile europene, care au fost lovite de schisma orientală — unica care e de origine latină, e cea română, ar trebui să-i implorăm pe frații ortodocși să revină la Biserica Romei.

„Este indicat, zice I. P. S. Mitropolitul Dr. Alex. Nicolescu, ca în alianța universală latină să nu alcătuim o notă discordantă chiar noi, cari am gravat amintirea străbunilor noștri, în numirea noastră de Români, ca un semn al nobleței noastre antice”.

„Cum! Toate în țara noastră ne amintesc originea latină: numele, limba, caracterul, simpatia instinctivă pentru popoarele de origine latină, însăși deviza noastră: Nihil sine Deo, și apoi să numim națională o religie care ne vine dela Greci și din Constantinopol?” (Ana Jurgăa Negrilești: „Români și ortodocși”).

Reunirea în credință cu Biserica Romei a fraților ortodocși mai e dictată, apoi, și de faptul că Roma Papală a reprezentat și reprezintă și azi cea mai formidabilă forță spirituală și morală și cea mai grandioasă organizație și nouă Românilor „ne trebuie și o Biserică

care să ne poată schimba moravurile bizantine și să fie ea însăși cel mai puternic factor civilizator” (Dr. A. Bunea: „Discursuri, auton. bls. Div. Blaj, pag. 480).

Aceasta a recunoscut-o și I. P. Sa Visarion Puiu, care, pe când era episcop al Hotinului — astfel a vorbit într-o ședință solemnă a Sf. Sinod din București: „O singură patriarhie în întreaga lume creștină întrunește astăzi toate considerațiile pentru a exista și aceea e Patriarhia Romei. Această patriarhie există tocmai pentru că are o formidabilă temelie solidă, organică și administrativă lăuntrică, pe care numai se poate sprijini în mijlocul atâtor state și popoare și tot așa în politica lor externă. Nouă însă asemenea temelie ne lipsește cu de săvârșire, iar pentru mâine slabă nădejde că o vom avea” („Unirea” — Blaj, anul 35 Nr. 25, 1925 p. 1).

E de înțeles deci că intrarea în comuniune de credință și de cârmuire a Bisericii surori cu Biserica Romei — va marca începutul unei ere de înălțare morală-religioasă și de înflorire culturală. Căci, cum mărturisește atât de bine Mihail Eminescu: „Toate popoarele, cari posedă înaltă civilizație azi, dacă nu sunt, au fost măcar mult timp catolice” (Articole Politice, pag. 69, București — Minerva 1910).

Românismul nostru prin această unire în credință cu Roma nu va suferi întru nimic — ci va găsi noi și fecunde izvoare pentru alimentarea și potențarea energiilor sale.

Istoria ne dovedește că Roma n'a nimic și nici nu va nimici naționalitatea nici unui popor. Pentru ea națiunile sunt și rămân entități reale istorice juste — lăsate de Dumnezeu.

Universalismul catolic nu trebuie confundat cu internaționalismul politic și cosmopolitismul utopic.

Cât ne privește pe noi Români uniți, istoria e martoră că Romei îi datorăm resurrecțiunea noastră națională — providențialul act al unirii dela 1700 fiind unul din cele mai binefăcătoare în consecințele-i naționale și culturale. Tot trecutul ne dovedește că fiul Bisericii noastre, dela opincă la vladică — când a fost vorba de apărarea drepturilor noastre et-

nice și de patriotism — au stat totdeauna în frunte.

În special Blajul — această Romă mică a renașterilor naționale — a fost și va rămâne cetatea inexpugnabilă a celui mai curat și intransigent naționalism și focar de cultură românească.

Dacă așa a fost în trecut, nici în viitor Roma nu ne va împiedeca să-i dăm Țării și Regelui nostru credință și iubirea noastră românească.

Iată de ce, în lumina acestor considerații de ordin dogmatic și național, suntem pentru reunirea religioasă a tuturor Românilor într-o singură Biserică românească ortodoxă (în sensul etimologic și istoric al cuvântului!) în comuniune de credință și cârmuire cu Roma verhovnicului Petru, căci după vorba cardinalului Rampolla: „Români dela Roma au plecat și la Roma trebuie să se întoarcă”. Reunire, însă, care — accentuăm iarăși — se va putea înfăptui numai sub forța miraculoasă a iubirii creștine: care „nu se trufește... nu caută ale sale, nu se bucură de nedreptate ci se bucură de adevăr” — cu sacrificarea oricărui idei preconcepute și considerății deșarte.

Ca să mă folosesc de cuvântul I. P. Sale mitropolitului ortodox al Ardealului, rostit la adunarea națională dela Alba-Iulia din 27 Febr., a. c.: „trebuie să punem sufletul nostru întreg, jertfind ambițiile și nepăsarea”, ce avem mai scump să zidim ca și în legenda meșterului Manole la temelia noului altar unificat al Bisericii românești. Și aceasta pentru că să nu fim vrednici de muștrarea apostolului neamurilor: „Toți ale sale caută, iară nu ale lui Hristos” (Filip. 2 21).

† Patriarhul-Premier Dr. Miron

Cristea. Plecat să-și vadă de sănătate, în strănătate, Sanctitatea Sa Dr. Miron Cristea a trecut la cele veșnice în noaptea zilei de 6 Martie, la Cannes. Vestea aceasta tristă a îndoliat în primul rând ortodoxia română. Dar a trezit părerea de rău și în rândurile celor ce

aceste cuvinte cari mă îngheață de groază: „Tu trebuia să mă urmezi astăzi în marele abs; tu nu ți datorezi mântuirea decât pentru că ai recitat. Născătoare de Dumnezeu înainte de a adormi. Ferice de tine dacă vei ști să profiți de acest avertisment, care ți-l face prin mine Mama lui Dumnezeu! Apoi îngrozitoarea arătare dispăru, lăsându-mă mai mult mort decât viu!”

Fără să se lase mișcat de asemenea povestire, părintele gardian mână doi dintre călugării săi la locul indicat. Ei acolo găsiră într'adevăr un cadavru în putrefacție, care răspândea un miros așa de urât și așa de greșos, încât cei doi trimiși se depărtară în cea mai mare grabă!

Intr'adevăr Ricard n'a mințit. Toate păreau a întări vorbele sale, părintele gardian nu avu nici un motiv serios de a nega faptul atât de categoric afirmat de Ricard, căruia circumstanțele îi dădeau un caracter de adevăr de netăgăduit.

Din această cauză se și puse la stăruitoare rugăciuni; acest tânăr, apoi fu primit în comuniune, în calitate de frate și trăi de aici înainte servind cu zel și practicând toate virtuțile religioase, rămase stăruitor până la moarte, în frumoasele și generoasele sale dispoziții suțestești.

Ceeace sporește și mai mult caracterul de autenticitate al acestei întâmplări vrednice de plâns, este că ea a dat naștere vocației unui tânăr ucenic croitor Ricard de Sfânta Ana, din

H. m-sur-Heure!) Acest tânăr mișcat de povestirea acestei întâmplări, intră și el în Conventul Reculegerilor, în 1604, aci deveni preot și plecă să moară pentru credință pe pământurile depărtate ale Japoniei, în 1622. Biserica l-a așezat în rândul sfinților în 1667.

* * *

Desrobirea

Sursum Corda!

Cine nu va tremura la vederea consecințelor îngrozitoare ale necurăteniei?

Pe pământ, sclavajul cel mai dejositor, cel cel mai desăvârșit e acela când omul, regele lumii văzute, încetează să-și stăpânească patimile și se coboară la treapta dobitoacelor fără de minte¹⁾!

În ceaialtă lume perspectiva și-se va deschide înspăimântătoare, a unui infern fără ieșire și fără sfârșit!

6. Condițiile victoriei

Principalele condiții ale victoriei se cuprind în două cuvinte: „Veghiați și vă rugați!” Aceasta este stăruitoarea recomandare pe care ni o făcu însuși Isus Hristos (ca Vigilare et orate“ Mt, XXV, 41).

Dar, puse acestea credincios în practică, cu

¹⁾ Ham-sur-Heure, este o mică localitate din Hainaut (Belgia).

²⁾ „Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus!” (Ps. XXXI, 9).

toată siguranța ne vor duce la victorie. Pentru că, El nu putu să greșescă în alegerea mijloacelor, Acela care este negreșeinicul Adevăr!

Înainte de toate însă trebuie să fim ferm hotărâți a învinge cu orice preț. De altfel aci nu se poate lucra cu o rezistență leneșă și de jumătate, pentru că aceasta ar fi preludiul celor mai rușinoase căderi. Ci noi înțelegem o rezistență curajoasă, încăpăținată, care singură poate să asigure victoria!

Să vorbim despre aceste două mijloace arătate de Isus: Vegherea și Rugăciunea, dar mai sunt și alte mijloace pentru a câștiga lupta!

7. Rozarul

Tu care ești hotărât să biruiești și să fii statornic, să ai curajul să-ți impui, în fiecare zi, recitarea rozarului.

Iată ce-i descoperi Dumnezeu lui Don Bosco într'o noapte din anul 1862¹⁾.

„În această noapte, povestea el copiilor mă văzui transportat la Castelnuovo, la casa fratelui meu și fiind invitat de un necunoscut să fac o mică plimbare la câmp cu el, dintr'odată cum făceam calea descoperirăm un șarpe grozav dormind pe iarba la soare, care avea 8 metri lungimea și era de o grosime înspăimântătoare. La vederea lui, făcui o săritură înapoi și vrui să fug dar necunoscutul mă reținu:

¹⁾Vezi pagina 50, ce s'a spus despre visele lui Don Bosco.

nu fac parte din biserica ortodoxă română, pentru că adormitul în Domnul a fost o personalitate excepțională sub mai multe raporturi.

S'a născut la Toplița, în 18 Iulie 1868, din părinți plugari de seamă. Școala primară a mântuit-o în satul natal, studiile secundare le-a făcut la Bistrița și la Năsăud (aici la baccalaureatul), teologia la Sibiu, iar literale și filosofia la Budapesta, unde e declarat „doctor” în temeiul lucrării: *Viața și opera lui M. Eminescu*. Scurtă vreme e învățător confesional în Orăștie, apoi secretar consistorial la Sibiu, redactor la „Telegraful Român” (trei ani), asesor consistorial (1902), episcop de Caransebeș (1909), mitropolit-primat al României (1919), Patriarh al Românilor ortodocși (1925), Regent și în urmă Președinte al Consiliului de miniștri.

Bun scriitor (în afară de articole de ziar, are și o lucrare apreciată la vremea sa: „Iconografia și întocmirile din internul bisericii răsăritene”), bun cuvântător și arhieru devotat bisericii sale, adormitul în Domnul e dintre aceia, a căror pomenire nu piere odată cu el. — Dumnezeu să-l facă parte cu dreptii săi!

Popas reconfortant. Precum se știe, sunt mulți cei ce cobesc pieirea eparhiei noastre maramureșene și s'a și vestit data pieririi ei: la douăzeci de luni, socotite dela 12 Decembrie 1937, când a făcut mitropolitul Visarion al Bucovinei această prorocie. Care s'a dovedit până acu a nu fi adevărată. Și care, bun e Dumnezeu, și pe viitor tot așa se va dovedi.

Mănecând din aceste constatări, circulara III. a eparhiei de Nord notează:

„Aceasta — că adevărat n'avem nici un motiv să ne temem de scăderea rezistenței din viitor — mai cu seamă pentru motivul că Eparhia Noastră a Maramureșului, prima cetăție care trebuia doborâtă, a rezistat cu dârzenie, respingând, cu ajutorul Domnului, toate atacurile făcute și dejucând toate uneltirile ascunse, îndreptate, nu odată, cu diabolică răutate contra existenței sale și a așezămintelor ei. Și dacă a știut înfrunța până acum toate furtunile, avem întemeiată nădejde că nu va cădea înfrântă nici de acum înainte, când se ivesc, parecă, zorile unei mai cuprinzătoare înțelegeri pentru rosturile ei de viață creștinească și românească.

După Dumnezeu și ajutorul Preacuratei, Patroana Eparhiei, meritul principal pentru păs-

trarea intactă a frontului dela această graniță a bisericii noastre, revine desigur Veneratului Cler eparhial, care, identificându-se, ca unul, cu țelurile și aspirațiunile, cu durerile și bucuriile bisericii, a stat cu trezvie la postul de veghe ce i s'a încredințat și a luptat cu demnitate, vrednică de toată recunoștința, pentru dreptul la lumină și viață a credinței ce-l animează.”

Din aceste motive de mângăiere și încurajare și din prilejul aniversării dela 2 Februarie. — Ziua Instalării Preasf. Alexandru al Maramureșului — au fost distinși cu titlul de arhidiaconi 4 persoane din clerul eparhial bisericești, cu cel de protopopii onorari șasesprezece, iar parohii au fost numiți treisprezece. — Cerul să aibă în paza sa clerul și credincioșii noștri din eparhia Maramureșului.

Două telegrame: Din prilejul alegerii Em. Sale Eugenio Card. Pacelli întru Papă, I. P. S. *Mitropolit Alexandru* al Blajului a trimis telegrafic noului ales, Preafer. Părinte *Pius XII*, urarea omagială:

Grandissima gloria elezione figlio prediletto Pio XII. Laetentur coeli exsultet terra talem nos muruisse Vicarium Christi. Clero capitolo arcivescovo celebrato Te Deum di grazia per felice elezione implorano apostolica benedizione.

ALESSANDRO NICOLESCU
Metropolita Alba Iulia Fagarasi
Romania

La care urare s'a primit, tot telegrafic răspunsul:

Sua Santita paternamente accogliendo de voto omaggio invita pastore della diocesi intero gregge apostolica benedizione

MONTINI, sostituto

Se poate munci cu spor și în Sevuime. Dovadă parohia noastră *Troița*, care abia de praznicul SS. Apostoli Petru și Pavel din 1931 — după 90 de ani de filiație — și-a primit preotul local în persoana pâr. *Emil Crețu*, fiind de față pâr. I. Dredețian dela Tg. Mureș ca delegat protopopes, iar dintre poporenii — cantorul și clopotarul — (Alții nu aflaseră de bine să vină, deși introducerea preotului fusese anunțată) Biserica era mică, veche, de lemn. Casa parohială slabă, în dărăpănare, la marginea satului, sub deal. La început la sfintele slujbe — locanicii de mai sus.

— Nu, nu, îmi spuse el, mai degrabă apropi-te, aci trebuie să fie ceva curios.

— Curios? Mulțumesc! Nu știi că tiara la cel mai mic șgomot se va întoarce asupra noastră și ne va omori?

— Nu te teme. Stai, așteaptă-mă un moment și vei vedea. Aceste zicând se depărta, pentruca să se reîntoarcă după două minute cu o frânghie lungă.

— Ține un capăt, spuse necunoscutul, până când eu voiu ținea celălalt, apoi ne vom apropia de șarpe.

— Și pe urmă?

— Pe urmă prin o lovitură puternică îi li vom rupe șira spinării.

— A nu, nu se poate! Dintr'o săritură fara va fi pe noi și ne va meliza între inelele sale.

— Când îți spun că nu: ai așadar încredere!

Convins de vorbirea insistentă a însoțitorului meu, mă hotării să mă supun. Înaintând cu pași precauți de o parte și de alta a monstrului, îi aplicarăm o formidabilă lovitură de frânghie pe spinare.

Fiara făcu un salt, își întoarse capul pentru a înșfăca pe cel ce a lovit-o, dar în loc de a mușca frânghia o văzurăm împletită în ea ca un ghem.

„Nu lăsa, nu lăsa, ține tare”, îmi strigă

necunoscutul, grăbindu-se spre pomul cel mai apropiat, uade înodă puternic capătul său. Apoi trecu pe lângă mine și zgâță celălalt capăt de bara unei ferești. Suspendată între aceste două puncte de razim, fiara se sbătea furioasă, dădea cu capul și cu corpul de pământ, cu o putere așa de mare, încât carnea li sărea în bucăți, așa că în scurtă vreme nu rămase din ea decât un schelet, de care nu mai atârna nici o fâșie de carne.

Atunci necunoscutul desnodă frânghia, o strănse și sub privirea mea curioasă o închise într'o mică cutie. Un moment după aceasta o deschise și mare mi-a fost surprinderea și tinerilor cari alergară la acest spectacol, când această frânghie înghesuită în cutie, ea descria district două cuvinte: *Bucură-te Marie*.

— O! îi spusei, eu aș da mult să am cheia acestui simbol.

— Iată îmi spuse necunoscutul. Șarpele este deavolul. Frânghia este rugăciunea „Născătoare de Dumnezeu”, sau mai degrabă rozarul, care este lunga serie „Născătoare de Dumnezeu”, datorită acestora ajungem totdeauna să împraștiem ispitele infernului.

(Va urma).

După șase ani de pastorație s'a ajuns la atâta că biserica era cercetată de 50-60 credincioși aci socotindu-se și copiii de școală. Atât. Reveniri la matca română din care fuseseră scoși părinții de părinți, nu s'au înregistrat, din motive cari nu-i locul să se spună aici, până în primăvara anului 1937, când au trecut la românii uniți 204 suflete. Și anume: 135 dela romano-catolici, 37 dela reformați, 31 dela unitari și 1 dela izraeliți. Incercarea fostilor păstori ai acestora, dela om la om, pe ca ea presele ori prin radio budapestan, de a readuce la stâna părăsită, a dat greș. Cei reveniți stau zid lângă preotul lor. Fiindcă văd că li-se poartă grija de cei îndatorați la această

Cu ajutorul bănesc al prefecturei (150.000 Lei) și a Mitropoliei din Blaj (60.000 Lei), și din contribuțiile credincioșilor li-s'a zidit o bisericuță ca un pahar în mijlocul comunei, binecuvântată sărbătorește în toamna anului trecut Școala Normală de băieți din Tg. Mureș, grație înțelegerii superioare a d. dir. I. Lupșa, plumește, gratuit, an de an, câte un elev de Troița, iar o organizație națională a trimis acestei parohii o frumoasă și binevenită bibliotecă, de care mult s'au bucurat poporenii noștri. — Atâta s'a făcut (în afară de ce se face în școală) la Troița într'un răstimp de ani. Și cu ajutorul lui Dumnezeu, e nădejde de tot mai mult

Pentru arta sacră indigenă. Roma iubește toate neamurile și toate rasele, respectă și promovează tot ce au ele propriu și specific. Numai să fie inexcetionabil din punct de vedere moral. Așa face și cu produsele artistice ale indigenilor, chiar și din cele mai rămase și mai uitate părți de lume. Solicitudinea de această natură a Romei apare limpede și dintr'o adresă din Decembrie trecut a Comitetului de organizare a Expoziției de artă sacră indigenă din Vatican, adresă îndreptată care are autoritățile religioase misionare și e de următor cuprins (după un comunicat al Agenției „Fides”): „Expoziția de artă misionară indigenă de artă orientală din Vatican, anunțată de Soveranul Pontifice prin scrisoarea din 14 Sept. 1937, a fost amânată pentru a. 1942.

Această întârziere s'a văzut a fi necesară în speranța că la această dată conflictul chinez-japonez va fi sfârșit și astfel China și Japonia vor putea fi reprezentate în mod demn la expoziție. Pe lângă aceasta, expoziția noastră putea profita de mulțimea vizitatorilor, atrași de expoziția universală organizată la această dată de guvernul italian.

Lucrurile expuse trebuiesc selecționate cea mai mare grije, ca expoziția noastră să se distingă prin calitatea și valoarea acestor lucruri. Natural alegerea se va face în țara de origine, după directivele Ex. Voastre și a colaboratorilor calificați. Pentruca comitetul de organizare să se poată consfătuși la timp din punctul de vedere al ansamblului, cu privire la lucrurile cari ar trebui îndepărtate și la care vor fi mai mult dorite, și pentru a putea lua dispozițiunile în ce privește pavilioanele și cadrul artistic al expoziției. Ex. Voastră va trebui să trimită în cursul a. 1939 o listă aproximativă a obiectelor de expus cu dimensiunile lor și dacă e posibil fotografiile și schițele...” (im)

— **Reuniunea Arhid. de Misluni** a intrunit săptămâna trecută, sub prezidiul pâr. *Ariton M. Popa*, protop. Reghinului, desbătând probleme ce privesc activitatea spirituală apostolică și mijloacele materiale ale Reuniunii din anul trecut, luându-se măsuri și pentru viitor. Au participat numeroși membri din centrul din afară.

Nedreptatea rămâne

Cea mai recentă reglementare a chestiunii „serbărilor naționale“

(—) O nouă întorsătură în povestea fără sfârșit a serbărilor naționale. Un nou jurnal al consiliului de miniștri. Să sperăm că va fi și cel din urmă? Nu putem. Și nici nu vrem. Fiindcă nici acum nu ni-se face dreptate.

Să nu ne priplim însă cu judecata. Mai întâi, textul jurnalului însuși. Il dăm în întregime. Cititorii au tot interesul să-l cunoască. De-acum înainte acesta e hotărâtor pentru participarea autorităților la slujbele religioase ținute în diferitele biserici cu prilejul festivităților naționale. — A apărut în „Monitorul Oficial“ din 24 Februarie 1939 sub Nr. 669 și sună precum urmează:

Consiliul de Miniștri, în ședința sa dela 24 Februarie 1939,

Văzând jurnalul Consiliului de Miniștri No. 2574 din 13 Octombrie 1938, cât și dispozițiunile art. 18 din legea regimului general al cultelor,

Decide: Art. I. Toate cultele vor oficia serviciile religioase la solemnitățile naționale și la cele ale Familiei Domnitoare.

Oră, când se vor oficia aceste servicii religioase, va fi fixată în fiecare județ de prefectul județului.

Art. II. În afară de cazul când legi, regulamente sau dispozițiuni speciale nu dispun participarea în corpore la serviciile religioase ce se vor oficia la solemnitățile naționale și la cele ale Familiei Domnitoare, vor lua parte șefii autorităților de Stat, județ sau comună și ai instituțiilor depinzând de acestea, cum și comandantul celei mai mari unități din garnizoană; ei vor participa la serviciul religios ce se va oficia la biserica ortodoxă-română din localitate.

Dacă în localitate este biserica greco-catolică (unită) ajutorii șefilor autorităților de Stat, județ sau comună, cum și ajutorul comandantului celei mai mari unități din garnizoană vor lua parte la serviciul religios, ce se va oficia la această biserică.

La bisericile sau casele de rugăciuni ale celorlalte culte, vor participa delegații ai șefilor autorităților arătate la alineatul prim și al armatei. În măsura posibilității, acești delegați vor aparține cultului bisericii sau casei de rugăciuni unde se oficiază serviciul religios.

Art. III. Dacă la solemnitate ia parte și trupa sub arme, aceasta va participa la serviciul religios de la biserica ortodoxă.

Se vor trimite delegațiuni la bisericile sau casele de rugăciuni ale celorlalte culte, dintre credincioșii acelor culte.

Premilitarii vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciuni ale cultelor, cărora ei aparțin.

Art. IV. Elevii școlilor de Stat sau profesionale vor participa la serviciile religioase, ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciuni ale cultelor, cărora ei aparțin.

Art. V. Cu executarea dispozițiilor acestui jurnal se însărcinează miniștri: cultelor, internelor, apărării naționale, aerului și marinei și educațiunii naționale.

Recunoaștem, din primul moment, că acest nou „jurnal“ însemnează un pas înainte spre deslegarea problemei.

Va înceta, înainte de toate, disordinea. Există acum o normă unitară, obligatorie la fel pentru toate autoritățile și pentru toate ministerele. Nu se va mai putea repeta ciudățenia din trecut, când armata dădea ordine ce se băteau în cap cu rânduiala făcută la ministerul de Interne, iar cultele supralicitau pe toți în nesocotirea dreptății și a constituției. De-acum, se pare, vom avea ordine și uniformitate.

Deasemenea recunoaștem că s'a făcut un pas spre liniște și dreptate. Relativ însă. Dacă, adevărat, ne gândim la celalalt jurnal al consiliului de miniștri publicat în aceeași chestiune nu mult în urmă, la 13 Octombrie 1938. Acela era cu adevărat o capodoperă de nedreptate și ne împingea față în față la o acțiune de rezistență din care fără n'ar fi avut nimic de câștigat. Ar fi fost absolut cu neputință să ne lăsăm întreg alineretului premilitar și școlar să participe la slujbele unui cult străin. Ar fi fost un abuz și

o siluire de conștiințe prea revoltătoare decât să fi putut rămâne fără urmări serioase.

Acest neajuns a fost acum încunjurat, Premilitarii și școlarii vor merge, cum e firesc, fiecare la biserica sa. Până aci bine și corect.

Dar... În colo au rămas în picioare rândurile precedentului „jurnal“, care stărnise cu drept cuvânt întreaga nemulțumire a Bisericii noastre. Nici acum nu suntem socotiti biserica națională deplin drept, așa cum suntem în realitate și cum decretează și constituția.

Nu ni-se recunoaște drept egal la onorurile naționale, deși suntem biserică tot așa de „națională“ ca și cea ortodoxă. — Atâta doar, că nu mai suntem puși în categoria minoritarilor, ci ni-s'a constituit o categorie aparte: clasa a 2 a, intermediară între dominanți și minoritari.

Șefii autorităților merg, pretutindeni, la biserica ortodoxă; chiar și acolo unde noi avem reședințe episcopale ori mitropolitane, iar ei câte o mică capelă improvizată. La noi vin subșefii; la minoritari alți delegați.

Dacă noi am fi minoritari, cari acum își fac drumul ascendent spre oarurile bisericii naționale, am putea fi mulțumiți. Am fi făcut un pas înainte. Dar situația e alta. Noi suntem biserică națională și din acest loc am fost împinși înapoi. Nu până jos, la treapta ultimă. Ci numai cu o treaptă. Principial însă tot aia-i: nu ni-se recunoaște locul la care avem drept.

Și încă o observație: Ca și înaintașul său de pomină, și actualul „jurnal“ are o prevedere pe care nu o înțelegem tocmai bine și care, dacă nu se va lămurii, va putea provoca alte neplăceri. Se spune la începutul p. II, că dispozițiile din acest jurnal sunt valabile numai pentru cazurile când „prin legi, regulamente sau dispozițiuni speciale nu este dispusă participarea în corpore“. Va trebui neapărat precizată această excepțiune. Fiindcă e cel mai ușor lucru de pe pământ să se facă din excepțiune regulă.

Ajunge pentru asta un ordin oarecare dela „Straja Tării“, care nu admite împărțirea străjerilor pe confesiuni, ci pretinde să participe toți, în formațiuni încheiate, la slujbele bisericii ortodoxe. În acest caz ce valoare mai are prevederea din actualul „jurnal“, care trimite pe elevi la biserica credinței proprii? Nici una. — Armata, din capul locului, nu vine la biserica noastră, chiar după prevederile de mai sus. Nici acolo unde majoritatea covârșitoare a trupei se compune din feciori de-ai noștri. — Nu mai trebuie decât un ordin de „participare în corpore“ pentru premilitari, și situația s'a refăcut exact în sensul abominabilului „jurnal“ anterior, care acum a fost scos din vigoare.

Iată motivele care nu ne lasă să ne bucurăm de noua reglementare a vechii nedreptăți. Fiindcă, în fond, nedreptatea rămâne. Și excepțiile elastice cărora li-se lasă loc, pot fi nou izvor de nemulțumiri. — Și când te gândești, cât de simplu și cât de frumos s'ar putea rândui toată chestiunea, spre mulțumirea tuturor. Dacă, adevărat, s'ar face dreptate și s'ar căuta, cu adevărat, spiritul păcii și al frățietății!

Moartea Cehoslovaciei. Harta Europei s'a schimbat din nou. A mai dispărut o țară. Cehoslovacia a murit. A înghițit-o, și pe ea, înfinita lăcomie germană.

Se zice că nu era viabilă; nu a reușit să mențină unitatea celor trei neamuri cari o compuneau; ci s'a distrămat din propria vină și în-

capacitate. Așa că Reichul face un act de magnanimitate luându-o sub protecția sa, spre a o salva de prăpadă.

Se cunoaște de departe filosofia lupului care așteaptă mulțumiri pentru că a binevoit a devora pe bietul mieluleț. Se știe că actul de supunere a fostului președinte Hacha, în realitate era supunere la inevitabilul decretat de Führer. Cehoslovacia a fost, pur și simplu, invadată, cucerită.

Înțelegerea dela München începe a-și da roadele. Să fie ultimele? Greu de crezut. D. Hitler urmărește metodic drumul fixat în „Mein Kampf“. Iar acesta duce încă departe, foarte departe. — Se va vedea, de sigur, dacă nu se va împlini și acum zicala cu urciorul care atâta merge la fântână până se sparge. Deocamdată însă avem toate motivele să zicăm: Dumnezeu să aibă în paza sa Europa și civilizația creștină!

Știri mărunte

Redacționale. Sâmbăta trecută „Unirea“ nu a putut apărea. Incendiul care s'a iscat la Tipografia noastră Seminarială, Marți 7 Martie, a distrus motorul și a deteriorat mașinile de imprimat în așa măsură încât, cu toate strădanțiile, ele abia ieri au putut fi puse în mișcare. — Suntem siguri că cititorii vor avea toată îngăduința pentru această întârziere — pentru compensarea căreia aparem astăzi în număr dublu — și se vor bucura cu noi împreună pentru salvarea vechii noastre tipografii care a fost în primejdie de a fi distrusă cu totul. Și așa pagubele sunt importante. Au ars, în deosebi, întregul depozit de clișee. Să mulțumim totuși lui Dumnezeu că am scăpat de mai rău. Merită toată lauda echipa de pompieri militari, care a intervenit repede și cu efect.

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele numiri de parohi: Emil Mureșanu-Dabăceni; Emil Muste-Poienița; Iuliu Popovici-Răstoci; Laurențiu Budu Dolheni; Ștefan Teodoreanu-Românești; Pompeiu Onofreiu-Ciuj, biserica Schimbării la Față (catedrala). — Ioan Chereșteșiu, parohul din Fodora, a fost distins de protopop onorat.

— Ven. Ordinariat al Orăzii a numit profesor de teologie pe păr. Dr. Petru Suciu, (din eparhia Lugojului); admin. parohial la Bălța pe păr. Dr. Petru Ilușiu (de curând sosit dela Roma), iar pe păr. Anton Cordiș, fost admin. paroh al la Bălța, l-a adus în administrația centrală.

— Ven. Ordinariat al Maramureșului a numit de paroh la Șomcuta Mare și protopop al districtului Chioar pe păr. Ștefan Chereșteșiu din Vișeu de jos; a reintegrat pe păr. Paul Fetti la Iadara și a numit de actuar la Serviciul administrativ pe rev. Grigore Dăncuș, absolvent de teologie.

Comemorarea Papei Pius XI. „A-gru“, „Astru“ și Reuniunea Mariană din Cluj au aranjat o seamă de conferințe potrivite pentru Paresimi. Joi, în 2 Martie c., a conferențiat păr. Ioan Georgescu, canonic orădan, scoțând în relief personalitatea extraordinară a celui ce a fost Papa Pius XI. La această conferință ce s'a ținut în Aula Ținutului Someș (Calea Moșilor 1.) a participat, pe lângă școlile cu internat din Capitala Ardealului, și un foarte numeros și select public, în frunte cu Preasf. Iuliu, episcopul Clujului.

Misiuni populare. În zilele de 4—6 Martie c., s'au ținut sfinte misiuni populare în Tăuții (distr. protop. al Blajului) și Iovănești (distr. protop. Tg. Mureș). Vestitori ai cuvântului au fost, în parohia pomenită întâiu, păr. Dumitru Neda, prof. de teologie în Blaj; într'aua păr. Teodor Rădu din Unirea (Vințul de

jos). La Tăuni s'au înregistrat 460 spovedanii, la Ivănești cam 100. Au dat ajutor la ascultarea spovedaniilor (la Tăuni) frații preoți: Dumitru Boariu-Micăsasa, E. Anca-Făget, Valer Suciu-Crăciunelul de sus și Gh. Munteanu, preotul local; (la Ivănești): A. Simon, fost preot al acestei parohii și Petru Natea, actualul ei preot.

Danii marinimoase. Parohia noastră *Polan* din Secuime și-a reparat biserica și și-a terminat casele parohiale clădite încă în 1930. Intru aceasta le au fost de mare ajutor o seamă de persoane darnice și instituții înțeleghătoare. Așa au dăruit pentru biserică: Liceul »Mireea cel Bătrîn« din Constanța 25 000 Lei și un rând de odăjdii în preț de 7200 Lei. Au mai dat în acelaș scop: Reuv. Mariană a femeilor și »Astra«: covoare în valoare de 1800 Lei; Dna inv. Otilia Constantinescu; dș. prof. Iuliana Gherghel, câte 500 Lei. — Pentru terminarea caselor a contribuit Primăria comunală în natură și în bani preț de 25.000 Lei. Tuturor acestora Curatorul le aduce și pe această cale cele mai călduroase mulțumiri. (Pr. Gh. Gherghel).

Locale. Măine, Dumineca a patra din Păresimi, va predica în catedrală p. *Victor Pop*, canonic; Sâmbăta viitoare, de praznicul Bunevestiri, va predica p. *Nicolae Popp*, canonic, iar Dumineca ce-i urmează, p. *Ioan Moldovan*, canonic și rector al Seminarului și Academiei Teologice.

— **Comitetul Agrului Arhidiecezan** a ținut Dumineca trecută, sub prezidiul d. *Nicolae Negrușiu*, dir. liceului din Dumbrăveni o *consfătuire* intimă în fața de față a membrilor din Blaj și a celor din afară. După cetrea dărilor de seamă și după bine cumpănite schimburi de idei, s'au luat o seamă de hotărâri practice și binevenite, ca unele dictate de experiența de până acuma.

— Săptămâna aceasta p. *Augustin A. Pop*, egumenul mănăstirii basiliane dela Obreja, a ținut *exerciții spirituale* cu elevii dela liceul »Sf. Vasile cel Mare«, cursul superior, iar P. *V. Cristea*, asumpționist cu cei din cursul inferior.

† **Augustin Cheresțeu**, protopop onorar, a trecut la cele veșnice în 3 Martie c., la Beudiu, într'al 48-lea an de pastorație cinstită, și al 74-lea an al vieții. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

† **Valeriu Stoian**, vprot. on., parohul Ghijasei de sus, a fost chemat de Domnul din viață în 11 Martie c. într'al 73-lea an al vieții și 50 al preoției sale. — Aibă parte de bucuria celor aleși!

† **Virgil Stanciu**, vprot. on. parohul Doștatului, a adormit intru Domnul în 12 Martie c., în anul 61 al vieții și 36 al preoției sale cinștite. — Fie-i somnul lin și pomenirea veșnică.

† **Dr. Gh. P. Văleanu**, avocat, fost deputat, senator, director de fabrică în Carei, a trecut la cele veșnice în 9 Martie c., în anul 50 al vieții și 15 al fericitei sale căsătorii. — În veci pomenirea lui!

† **Aron Ciungan**, tatăl directorului cancelariei mitropolitane, pr. Eugen Ciungan și a prof. de religie în Blaj p. Dr. Aug. Ciungan, — cărora și pe această cale le exprimăm condoleanțele noastre, — s'a mutat la viața veșnică în 14 Martie c., fiind într'al 80-lea an al vieții și 45 a fericitei sale căsătorii. — Cu dreptii să-i fie partea lui!

† **Benedict Viciu**, notar pensionar, a adormit în Domnul la 27 Februarie c., în vârsta patriarhală de 97 de ani. — Odihnească în pace!

Omul și răspândiți

„UNIREA“

Telefonul „Unirii“

B. Cluj. Firește că am aflat și noi senzaționala noutate a gazetelor: »Acțiunea pentru unirea bisericilor naționale din Ardeal«, întreprinsă de I. P. S. mitropolitul Bălan al Sibiului, care și-ar fi trimis, chipurile, întreg statul major prin sate și orașe să vorbească direct cu poporul unit și să-l ducă îndărăt la ortodoxie. — Credem însă că e o simplă gogoriță gazetărească. Fiindcă, în realitate, această acțiune e veche. De prin 1919. De atunci mitropolitul Sibiului o urmărește mereu, fără odihnă. N'avea nici un sens deci să fie prezentată ca ceva nou. Și mai ales nu se poate ca ea să fie afișată cu slova mare în toate gazetele tocmai după îmbrățișările frățești dela Alba-Iulia. Așa ceva I. P. S. Sa n'ar fi putut face. De aceea credem că totul se reduce la o mică gafă gazetărească. — Care vine, tocmai la două zile după moartea Patriarhului Miron. Interesantă potrivire.

P. Reghin. Aveți dreptate: atunci când alții caută să ne întunece și falsifice trecutul, noi avem îndoită datorie de a pune în lumină tot mai mare adevărul. Fiindcă foarte mulți dintre frați ne judecă greșit nu din răutate, ci din neștiință. S'a format o opinie publică greșită privitor chiar și la adevăruri elementare și fundamentale. Așa de ex. se crede în general că unirea dela 1700 au făcut-o ungurii, pentru că prin ea să ne maghiarizeze. Ce bazaconie! Habsburgii n'aveau nici un interes să ne maghiarizeze. Dimpotrivă: căutau în noi un aliat împotriva ungarilor cari tindeau la hegemonie. Voi au deci exact contrarul: să nu ne maghiarizăm. Fiindcă, în realitate, procesul de maghiarizare începuse: prin calvinizarea noastră. Care nu era o glumă, ci o primejdie reală. Dar opinia publică românească n'are decât amintiri foarte vagi despre acest adevăr de temelie. Cu toate că din zi în zi documentele sporesc și realitatea de atunci se vede tot mai limpede. În »România« din 12. 3. 39 d. Cezar Arghirescu, în articolul: »Popas printre locurile de închinare de pe plajurile hunedorene«, scrie între altele: »Un al treilea document, privind întărirea unui anume Nicodim ca protopop al Hunedoarei la 1697 semnat de Mitropolitul Teofil și de Veszprémi István ce se intitulează episcop reformat Maghiar-va-lach«. — Ungurii da, ne-ar fi maghiarizat prin calvinism. Dar habsburgii și catolicismul? — Va trebui cercetat încă odată, cu temeinicie, procesul acesta al calvinizării noastre!

P. Baia-Mare. »In lume necazuri vom avea«. Fiindcă este mult întunec și destulă răutate. Dar adevărul și dreptatea vor birui. Ele au cuvântul din urmă. Iată o mică întâmplare care spune mult, în privința aceasta. — România a luat parte și ea, cum se convenia, la doliul universal după moartea Papii Pius XI. Intre altele, la Radio, în loc de muzică veselă s'a dat muzică de jale. Cineva, un ipezelos dela Arad, a protestat. Zicea că Papii dela Roma ne-au făcut mult rău prin »desbinarea religioasă« dela 1700. — Până aci povestea este, de sigur, destul de tristă. Intoarceți însă pagina. În 18 Februarie, seara, la *posta-radio*, »postașul« i-a răspuns. I-a spus frumos că Pius XI n'a avut nici un amestec în »desbinarea« dela 1700; din pricina căreia, de altfel, nu trebuie să fim prea supărați, fiindcă neamul românesc întreg a profitat foarte mult pe urma unirii religioase cu Roma a românilor din Ardeal. Reluarea legăturilor cu leagănul obârșiei noastre ne-a adus tuturor mari foloase culturale și naționale. — Așadar: este întunec. Dar totuși se face lumină!

Banca populară „Axente Severu“

își invită asociații la

Adunarea generală ordinară

care se va ține în 27 Martie 1939, ora 15, în localul băncii din Blaj, Piața I. Micu Clain.

În ordinea de zi, pe lângă obiectele reglementare (examinarea gestiunii anului 1938) figurează și alegerea alor trei membri în consiliul de administrație și a cenzorilor.

Dacă la data de mai sus nu se va întruni numărul reglementar de membri, adunarea se va ține în 28 Martie 1939, ora 15, în același loc și cu aceeași ordine de zi.

Consiliul de administrație

Ofic'ul protopopesesc român unit Orăștie

Licitație publică

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 19 Martie 1939 orele 14 (2 d. m.) se va ține în localul biroului parohiei rom. unite din Orăștie (str. I. G. Duca Nr. 8) licitație publică pentru *edificarea bisericii rom. unite din Orăștie*.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiile art. 88—100 din Legea contabilității publice, Regulamentul Oficiului central de licitații și normele publicate în Monitorul Oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931 și Nr. 55 din 1938.

Participanții la licitație vor depune, pe

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

lângă ofertă, o garanție de 5% în numerar sau în efecte garantate de stat, din valoarea lucrării oferite, care se va întregi la 10% după achiziționarea lucrării. Iar oferta se va face numai în condițiile devizului, caietului de sarcini și a planului, care se pot vedea zilnic între orele 10—12 la biroul oficiului parohial din str. Duca Nr. 8.

Orăștie, la 2 Martie 1939.

Curatorul bisericii r. u. din Orăștie

Curatorul parohiei române-unite din Ohaba

Nr. 42—939

Of. par.

Publicațiune de licitație

În ziua de 3 Aprilie ora 10 Curatorul Parohiei române unite din Ohaba (jud. Făgăraș) va ține licitație publică cu oferte închise, fără supra-oferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție necesare la *clădirea bisericii române unite din Ohaba*.

Valoarea lucrărilor este, pe devizul estimativ, de Lei 1.050.000. Garanția (cauțiunea) va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, efecte de schimb sau ori scrisoare de garanță emisă de o bancă cu prima bonitate.

Licitația se va ține în localul Primăriei din Ohaba. — Planurile, devizul, condițiile speciale și generale etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Șinca-Veche (gara Șinca-Veche).

Ohaba, la 5 Martie 1939.

Ioan Bălea
prim-curator.

Emil Boros
paroh adm. int.

Dela Reuniunea Arhidiecezană de misiuni

Comitetul Reuniunii de misiuni s'întreține și vrea să se conformeze cât mai mult statutului Reuniunii, și mai ales paragrafului 16, care prevede pentru fiecare parohie un ciclu de misiuni populare cel puțin odată la 10 ani. Vă solicităm un tablou cuprinzând parohiile din districtul DV. în cari nu s'au ținut misiuni în ultimele zece ani (dela 1929 incoace).

Acest tablou, în care, de comun acord cu preoții locali, veți indica și data la care putea ține misiunile în parohiile respective. — În-ți veți prezenta până la data de 10 Iunie c. Reuniunea de misiuni se va nizuși ca, în urma sura forțelor de carl dispune, în a doua jumătate a anului în curs să satisfacă mai mult nevoile sufletești ale acestor parohii.

În cazul când tablourile solicitate nu vor fi prezentate la timp, le vom urgenta pe Preaven. Ordinariat.

Blaj, din ședința Comitetului Reuniunii de misiuni, ținută la 7 Martie 1939.

Aviz

Banca „PATRIA“ s. a. din Blaj închiază pe data de 1 Aprilie 1939, local de cafeana, restaurant și hotel, numit „CENTRAL“, situat în Blaj Regina Maria colț cu str. Regele Ferdinand, împreună cu tot aranjamentul și inventarul necesar.

Inchirierea se face pe 1 sau doi ani în urma expirării contractului cu vechi chiriaș.

Cei interesați să se adreseze Direcției, cu oferte scrise.

Banca „Patria“ s. a.